

U SUSRET REGULACIJI RADA NA LIZING

SISTEMSKA obesposljivenost bivših radnika preduzeća se u stечaju prepiče se sa Vladinom politikom uništavanja javnog sektora, a ova sa zakonskim i praktičnim izmicanjem tla pod nogama novog sveta rada. Da li će i borbe različitih segmenta radništva krenuti da se prepiču u zajednički odgovor? Protest Konfederacije slobodnih sindikata u subotu, i zugovor koji organizujemo danas u Resavskoj 21 dobre su prilike.

Učitelj neznanica i njegovi komiteti

REALAN STRAH PREKARIJATA

BROJNE su prepreke da se radnici koji nemaju stalno zaposlenje organizuju radi zaštite svojih prava. Praktično sve što savremeni prekarni radnik jeste, odudara od mukotrpno stičenih veština i dobrih praksi sindikalnog organizovanja, a „tradicionalni sindikati“ štite u pravnom i drugom smislu samo one radnike koji su stalno zaposleni“, kaže naš sagovornik Branko Kalajanović, predsednik Statutarog odbora Konfederacije slobodnih sindikata (KSS). „Ali s obzirom da je na tržistu sve više onih koji su u prekarnom radnom odnosu, postoji potreba da sindikati pokriju i tu oblast.“

Konfederacija okuplja pretežno radnike u javnom sektoru. Sa kojim oblicima prekarijata ste se do sada susretali?

BK: Pre svega sa onima koji rade po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima u javnom sektoru, a takvih je sve više. Broj stalno zaposlenih se i u javnom sektoru neprestano smanjuje. Recimo kad se radi o restrukturiranju javnog sektora velike grupacije, oni koji su radij higijenu i obezbeđenje, su pod našim kolektivnim ugovorom prešli u nove firme. Pošto da su oni sada tamo u prekarnom odnosu imamo ta iškustva. Oni su, barem u prvom periodu bili odlično zaštićeni, jer je postojala obaveza zaštite od pet godina. Ali oni koji su se posle toga zapošljavali su potpuno nezaštićeni. Imaju pravo da budu članovi sindikata, ali u rukovodstvima tih sindikata su najčešće ljudi koji rade u direkciji, pa mislim da je potpuno jasno kakvo će radno-pravnu zaštitu imati članovi sindikata kad su im rukovodci u sukobu interesa – i menadžeri, i sindikalni rukovodiovi.

Takođe sve je veća grupacija ljudi koji rade preko agencija za posredovanje u zapošljavanju, i pored toga što ne postoji zakon o koji definisce rad ovih agencija, već one rade na neke druge načine. Ono što su nekada bile omladinske i studentske zadruge sada postaju privatne agencije. Procena je da na tržistu ima oko sedamdeset hiljadu prekarnih radnika koji rade preko takvih agencija. Sindikati bi morali da pokone pažnju ovim radnicima jer ih ima puno, pa bi njihovo organizovanje pomoglo jačanju reprezentativnosti sindikata, a za same prekarme radnike bi bilo još značajnije da postoji subjekt koji štiti njihova prava. Postoji još jedna grupa prekarnih radnika, koji rade preko agencija koje im traže posao u inostranstvu. Treba zaštiti i njihova prava, pre svega pravo na bezbedan i zdrav rad.

Kako sindikati mogu da utiču na položaj prekarnih radnika?

BK: Jeden od načina je da se ti ljudi zaštite proširenjem dejstvom granskih kolektivnih ugovora u delatnostima u kojima oni rade, to jest da se na njih proširi dejstvo kolektivnih ugovora koje su na nivou grane ispregovačili sindikati da stalno zaposlene radnike. Drugi način bi bio da prekarni radnici u svojim preduzećima budu pod zaštitom kolektivnog ugovora, pa da tako nadu interes

Izdavač:
Učitelj neznanica i njegovi komiteti
Uredništvo:

Vahid Ramužkić, Noa Treister,
Vladimir Novaković, Ivan
Velislavljević, Ivan Zlatić

Dizajn i prelom:
Matija Medenica

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

kod poslodavca. I naravno uvek je prisutan i strah od poslodavca, ukoliko potpišu pristupnicu sindikatu da bi mogli da snose posledice, pa čak i da izgube posao.

Na koga misliš?

BK: Moje iskustvo je da je taj strah dosta realan. Vlasnici agencija za zapošljavanje su ljudi iz opasnog miljea. Ili su bliski političkim strukturama, ili su kontraverzni ljudi iz biznisa. Obziru da su kod nas labavi uslovi za osnivanje agencija, dovoljno je da se prijave ministarstvu i da imaju minimum osnivačkog kapitala, onda nema ni neke posebne odgovornosti prema ljudima kakva postoji u ozbiljnim zemljama, poput Slovenije, gde vlasnici agencije moraju da polože bankarsku garanciju u visini od 25.000 evra, pa ako dođu u problem sa isplatom radnika uvek se povuče bankarska garancija da se radnici naplate, a agencija posle neka vidi kako će ona da se naplati po ugovoru koji je sklopila sa korisnikom usluga. Na taj način bi se otklonio jedan od razloga za strah. Posebno su uplašeni ljudi koji su hraničari porodice, kao i oni koji su podigli kredite. Najmanji strah je kod mlađih i studenata, koji nekada i žele da rade privremeno i povremeno jer im je novac trenutno potreban, pa nisu učenjeni kao radnici.

Ako je strah realan, šta misliš o tajnom organizovanju? Da li je za tebe prihvatljivo da se prekarni radnici uključuju u sindikat bez znanja poslodavca?

BK: Da u prvoj fazi, dok se ne stekne poverenje radnika u sindikat, i dok se ne vidi što tačno da se radi, ali kod takvog tajnog organizovanja krajnji cilj mora biti da oni u određenom trenutku formiraju sindikalnu organizaciju, registrovuju je, potpišu pristupnice i pristupe kao organizaciju nekog grana ili centrali od kojih bi dobili radno-pravnu zaštitu. Za svakog zaposlenog je najvažnije da on za svoj rad bude pristojno plaćen. Ukoliko se ugovorom, ili zakonom definije ono sto je u direktivi Evropske komisije 2008/104, da radnik angažovan preko agencija ima istu zaradu koliku i uporedni radnik kod korisnika za istu struku i isti rad, onda bi postojao prostor za organizovanje i rad sindikata. Ali ukoliko pored toga što je prekarni radnik i što mu je nesigurno koliko će se zadržati na poslu, još bude nesigurna i zarada, ako se njegovo pravo na zaradu svede na minimalnu cenu rada koju definise Socijalno-ekonomski savet, koja trenutno iznosi 130 dinara po satu, a ni ju deo poslodavaca to ne prihvata, o kakvom onda motivu za sindikalno organizovanje možemo da pričamo?

Razgovor vodio Ivan Zlatić ◉

Četvrtak 9. mart 2017. godine u 18.00 h
Resavska 21, stan br. 5, Beograd
Učitelj neznanica
vas poziva na diskusiju pod nazivom

U SUSRET REGULACIJI RADA NA LIZING

MEDIJE u Srbiji nedavno su zapanjili detalji o uslovima pod kojim naši radnici rade po firmama u Slovačkoj posredstvom privatnih agencija za zapošljavanje. Informacije koje su prenete svakako zavređuju pažnju javnosti, međutim mediji su propustili da pomenu da položaj radnika koji se preko sličnih agencija, ili preko „omladinskih zadruga“ iznajmljuju poslodavcima u Srbiji, nije ništa bolji od položaja onih koji odlaze u Slovačku. Posebno zabrinjavaju komentari stručne javnosti da je problem zapravo posledica haosa u oblasti rada „na lizing“, nekakva „srpska posla“ koja treba upristojiti zakonskom regulacijom privatnih agencija za zapošljavanje.

Zakon o privatnim agencijama za zapošljavanje je u pripremi. Nemamo razloga da verujemo da će njegovo donošenje popraviti položaj radnika. Zato je važno da razjasnimo kakav je položaj radnika „na lizing“ i kako bi se mogao popraviti?

partneri:

Savez za radničko društvo

Imenovati TO ratom

PROGLAS KONFEDERACIJE SLOBODNIH SINDIKATA

Da li se osećate gradaninom drugog reda zato što ste radnik?

Da li u Srbiji postoji (socijalna) pravda za radnike?

Da li možete pristojno da živate od svoje plate?

Da li ste spremni da budeTE ROBA za prodaju?

Kraj procesa privatizacije, koju vlast sprovodi u prezaduženoj zemlji Srbiji, po svaku cenu i pod velikim uticajem stranog kapitala, treba da „prevede“ veći deo onog što je ostalo „državno“, u ruke domaćih i stranih kapitalista. Pre toga, o trošku i na štetu većine nas, radnika i običnih građana, koji u ovoj zemlji živimo i izdržavamo svoje porodice od svog rada, treba „pripremiti robu“ za buduće kupce, privatne vlasnike. Ta „roba“ više nije samo naš „državni kapital“, već i mi radnici, koje treba „iznajmiti“ budućim gazzdama.

I sve to je rasprodaju...

Reforme i „restrukturiranja“, koje Vlada Republike Srbije od 2000-te do danas sprovodi u javnom i državnom sektoru, navodno radi „efikasnijeg funkcionisanja i boljih usluga za građane“, u stvari je priprema terena da „legalan“ ulazak privatnog kapitala u ove sektore. Cenu tih reformi, zbog „značajnih tehnoloških viškova“ i oduzimanju dostignutih prava, prvo plaćaju zaposleni u javnom i državnom sektoru, a posle privatizacije, kroz uvezane cene usluga, platilićemo i kao ostali građani.

Novi predlogi Zakona, koji se donose po ubrzanim postupku i bez šire javne rasprave i socijalnog dijaloga sa sindikatima, stavljuju radnike u poziciju grada drugog reda. Ovim zakonom se uloga sindikata, kao jedinog legitimnog predstavnika sveta rada, marginalizuje, a radnicima se praktično oduzima pravo na pristojnu zaradu (platu) za učestvu radu, ravnopravan socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje o ključnim pravima radnika, koja su garantovana priznatim međunarodnim konvencijama i Ustavom Republike Srbije. Ovim zakonom se, poređ lošeg Zakona o radu i opet na štetu radnika, striktno uređuju prava u vezi sa zaradom (platom), naknadama i drugim primanjima, radnim vremenom, smenskim i prekovenim radom, dežurstvima i drugim pravima, čime se radnicima praktično ukida pravo na kolektivno pregovaranje o ovim pravima.

Pa i ovakve zakone poslodavci često ne poštuju.

S druge strane se stalno preti otpuštanju i najavljuje gubitak prava na rad za više hiljada zaposlenih u javnom i državnom sektoru koji su, po proceni i po našu stranu finansijskih poverilaca, viđeni kao „značajna finansijska ušteda“ u Budžetu, odnosno „tehnološki višak“ u jednoj tehnološki nerazvijenoj zemlji, bez obzira na socijalne posledice.

Na upravljenja mesta i poslove stalno zaposlenih u javnom i državnom sektoru sistematski se primaju radnici na određeno vreme i privremeno radno angažovanju preko agencija (najčešće partiski opredeljeni), čime se stvara privid o smanjenju visoke stopne nezaposlenosti u Srbiji. Ova kategorija najamnih radnika preko agencija ima dodatno smanjeno pravo, koja trenutno u Srbiji nisu zakonski regulisana i koji će teško moći sindikalno da se organizuje i izbore za veća prava. Kao građani ovi radnici su posebno diskriminisani zbog nesigurnosti svog ekonomskog i socijalnog položaja u društvu.

Istovremeno se, na više načina, prikriva stvarni manjak radne snage, srušava dostignuta cena rada i vrši veća eksplataciju onih koji rade, često na granici fizičke i psihičke izdržljivosti, posebno u privatnom sektoru. Radnicima se „preraspodelom radnog vremena“ oduzima ili ograničava pravo na privatni život i odmor, odnosno pravo da sami upravljamo svojim slobodnim vremenom, koje poslodavac raspoređuje prema (svojoj) potrebi posla, ne mareći da za potrebe radnika.

O svemu ovome treba da vodimo socijalni dijalog sa Vladowom Republikom Srbije, pre nego što se doneše bilo koji zakon, koji nas pogoda kao radnike ili građane, bez obzira da li neko ima ili nema većinu u vlasti. Kao reprezentativni socijalni partner, koji većinom predstavlja zaposlene u javnom i državnom sektoru, Konfederacija slobodnih sindikata i po Ustavu i po zakonu, ima pravo na socijalni dijalog sa državom kao vlasnikom.

NAŠI ZAHTEVI VLADI REPUBLIKE SRBIJE

1. HOĆEMO OTVORENI SOCIJALNI DIJALOG SA VLADOM O ZAKONIMA, REFORMAMA JAVNOG I DRŽAVNOG SEKTORA I AKTIVNU ULOGU SOCIJALNO-EKONOMSKOG SAVETA REPUBLIKE SRBIJE SA KONFEDERACIJOM U NJEMU;

2. TRAŽIMO POŠTOVANJE USTAVA, RATIFIKOVANIH KONVENCIJA MORI PRAVA NA SOCIJALNI DIJALOG I KOLEKTIVNO PREGOVARANJE O SVIM RADNIČKIM PRAVIMA I ZA SVE RADNIKE;

3. UKINITE DISKRIMINATORSKE ZAKONE I VRATITE ZAPOSLENIMA U JAVNOM I DRŽAVNOM SEKTORU STEĆENA PRAVA NA ZARADU;

4. OBUSTAVITE PRIVATIZACIJU STRATEŠKIH RESURSA, DELATNOSTI I PREDUZEĆA, KOJI SU KLJUČNI ZA DRŽAVU SOCIJALNE PRAVE;

5. TRAŽIMO BESPLATNO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE, ZDRAVSTVENU I SOCIJALNU ŽAŠTITU I CENE OSTALIH USLUGA U DRŽAVNOM I JAVNOM SEKTORU PRIMERENE EKONOMSKIM MOGUĆNOSTIMA VEĆINE RADNIKA I GRADANA;

Ako ste iskreni prema sebi i u svojim odgovorima na pitanja sa početka ovog teksta imate bar jedno NE, dodite na

PROTEST

Konfederacije slobodnih sindikata 11. marta 2017. godine u Beogradu, u 12 sati, ispred Vlade Republike Srbije

NOVE MANIPULACIJE PROCENOM JUGOREMEDIJE

GODINAMA unezad su zbog procene vrednosti Jugoremedije uvek padale masko i otkrivate se stvarne pozicije različitih aktera, koji su se inače u pauzama između dve procene utrkivali u zakletvama ko će biti čvršći u poštovanju zakona, zaštititi interesa svih učesnika u postupku, javnog interesa...

Jugoremedija je otišla u stečaj decembra 2012. godine, nakon čega je izdata u zakup firmi Union Medik iz Novog Sada, koja je istovremeno podnela i plan reorganizacije. Posle tri ipo godine zavlačenja poverilaca i suda, za koje vreme je kao zakupac zaradio ogroman profit, Union Medik je odustao od reorganizacije i sud je decembra prošle godine proglašio bankrot. To je Union Medik odustao od reorganizacije ne znači da je odustao i od Jugoremedije, nego da samo traži novi način da do nje dođe po što njoj ceni, budući da mu preuzimanje iz reorganizacije „za tešiju ribu“ nije uspelo.

Ali, kao što sam već rekao, istorija stečaja Jugoremedije je ustvari istorija njenog procenjivanja – u trenutku kad treba izvaditi pare i splatići poverilace (ili, u periodu pre stečaja akcionare), jasno se kao na dlanu vidi i ozbiljnost investitora i savesnost službenika.

Jugoremedija je u stečaju do sada tri puta procenjivana, svaki put sa nalazima drastično različitim od prethodnih.

Prije stečaja, a nakon izvršene investicije u usklajivanje proizvodnih pogona sa GMP standardima, Jugoremedija je 2010. godine procenjena DNMT metodom na 56 miliona evra.

Prije procenu Jugoremediju u stečaju je uradio stečajni upravnik Radovan Savić krajem 2012. godine likvidacionim metodom, za potrebe ekonomsko-finansijskog izveštaja, i ta procena je iznosila 22 miliona evra. Stečajni upravnik se u ekonomsko-finansijskom izveštaju i sam ogradio od ove procene, navodeći da ročištu da za realnu procenu imovine nije bilo vremena. Ovakav stav stečajnog upravnika, i upadljiva razlika između dve procene naveli su Odbor poverilaca da inicira izradu nove procene za potrebe plana reorganizacije.

Drugu procenu Jugoremediju u stečaju uradio je Gradski